

VARA KOMMUN

Pensionspolicy för Vara kommun

Antagen av kommunfullmäktige 2015-09-28 § 65

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	2
Pension till anställda.....	2
Tryggande av kommunens pensionsåtagande.....	2
Beslutsordning.....	2
Inledning.....	3
Bakgrund.....	3
Syfte.....	3
Uppdatering.....	3
Beslutsordning.....	3
Pension till anställda.....	4
Hel särskild avtalspension enligt överenskommelse.....	4
Partiell särskild avtalspension enligt överenskommelse.....	5
Pensionsförstärkning vid förtida uttag.....	6
Löneväxling till pension.....	6
Pension till förvaltningschefer och motsvarande.....	7
Pensionsinformation till anställda.....	9
Pension till förtroendevalda.....	10
Förtroendevalda på hel- och deltid.....	10
Fritidspolitiker.....	10
Tryggande av kommunens pensionsåtagande.....	12

Sammanfattning

Pension till anställda

- Särskild avtalspension på heltid eller deltid kan i enlighet med fastställda riktlinjer beviljas efter individuell prövning.
- Samtliga tillsvidareanställda i kommunen har möjlighet att löneväxla till pensionsförsäkring.
- Förvaltningschefer och motsvarande har möjlighet att välja alternativ KAP-KL/AKAP-KL

Pension till förtroendevalda

- Förtroendevalda på heltid samt förtroendevalda vars uppdragstid motsvarar minst 40 procent av heltid och som har haft förtroendeuppdraget före valet 2014 omfattas av PBF (Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda). Förvärvsinkomster motsvarande två prisbasbelopp per år undantas från samordning.
- Fritidspolitiker erhåller ersättning för förlorad tjänstepension. Ersättningen motsvarar 4,5 procent av utbetald ersättning för förlorad arbetsinkomst. Ersättningen utbetalas kontant en gång per år.
- Förtroendevalda som nyvalts fr.om. valet 2014 omfattas av OPF-KL.

Tryggande av kommunens pensionsåtagande

- Kommunen tryggar avgiftsbestämd ålderspension, alternativ KAP-KL /AKAP-KL genom tjänstepensionsförsäkring.
- Kommunen tryggar förmånsbestämd ålderspension, särskild avtalspension, pension till efterlevande, intjänad pension före 1998 samt pensionsförmåner enligt PBF genom beskattningsrätten.

Beslutsordning

- Kommunstyrelsen är pensionsmyndighet när det gäller förtroendevaldas pensionsvillkor.
- Kommunfullmäktige beslutar om pensionspolicyn.
- Kommunstyrelsen är högsta beslutande instans när det gäller anställdas pensionsvillkor.
- HR-chefen beslutar om särskild avtalspension enligt överenskommelse.
- Pensionshandläggaren beslutar i normala och löpande ärenden.

Inledning

Bakgrund och syfte

Bakgrund

Intresset för pensionsfrågor har ökat på senare år. Anledningen är bland annat de individuella valmöjligheter som införts inom såväl det allmänna pensions-systemet som i de kommunala och även andra sektors tjänstepensionsavtal. Andra bidragande faktorer är den utvidgade möjligheten till alternativa pensionslösningar inom tjänstepensionsområdet samt möjligheten att använda tjänstepension som instrument i samband med personalavveckling. Nytt tjänstepensionsavtal AKAP-KL samt nya bestämmelser kring omställningsstöd och pension för förtroendevalda är anledning (OPF-KL) till denna revidering av pensionspolicyn.

Syfte

I kommunens strävan att vara en attraktiv arbetsgivare och därmed skapa fortsatt goda möjligheter att rekrytera och behålla anställda, är det viktigt med långsiktiga och tydliga riktlinjer för pensionsrelaterade frågor. Pensionspolicyn beskriver på ett samlat sätt kommunens åtaganden i pensions-hänseende gentemot anställda och förtroendevalda. Den beskriver också hur pensionsinstrumentet kan användas i personalpolitiskt syfte i kommunen.

Uppdatering

Pensionspolicyn ska ses över en gång per mandatperiod och uppdateras om det finns behov av det. Däremellan ska uppdatering ske då det skett större förändringar i lagar och kollektivavtal som påverkar pensionsområdet.

Beslutsordning

Kommunstyrelsen är pensionsmyndighet när det gäller förtroendevaldas pensionsvillkor.

Kommunfullmäktige beslutar om pensionspolicy.

Kommunstyrelsen är kommunens högsta beslutande instans när det gäller anställdas pensionsvillkor.

HR-chefen beslutar om särskild avtalspension enligt överenskommelse.

Pensionshandläggaren beslutar i normala och löpande ärenden.

Pension till anställda

Från 1 januari 2014 gäller pensionsavtalet AKAP-KL (Avgiftsbestämd Kollektiv-Avtalad Pension) för anställda som är födda 1986 eller senare.

För anställda födda tidigare gäller pensionsavtalet KAP-KL (KollektivAvtalad Pension), sedan 2006-01-01.

Äldre pensionsavtal kan i fortsfarande gälla i enskilda fall på grund av särskilda omständigheter

I KAP-KL och AKAP-KL finns utrymme för lokala beslut. Av denna policy framgår i vilka sammanhang och på vilket sätt kommunen valt att använda detta utrymme.

Särskild avtalspension enligt överenskommelse

Hel särskild avtalspension

Med särskild avtalspension avses pension före 65 år. Pensionen kan användas då det finns synnerliga skäl och utgör ingen rättighet utan beviljas efter individuell prövning. Särskild avtalspension ska användas med stor återhållsamhet och restriktivitet på grund av kostnaden.

Beslut om särskild avtalspension fattas i varje enskilt fall av HR-chefen med hänsyn tagen till verksamheten och kommunens ekonomi.

Kommunen kan i enskilda fall undantagsvis besluta om särskild avtalspension utan beaktande av riktlinjer för hel särskild avtalspension . Ett sådant beslut fattas av kommunstyrelsen efter föredragande av HR-chefen.

Beroende av vilket pensionsavtal den anställde omfattas av gäller KAP-KLs respektive AKAP-KLs regler när så hänvisas.

Riktlinjer för hel särskild avtalspension

För att beviljas särskild avtalspension ska den anställde ha:

- uppnått minst 61 års ålder.
- minst 8 års sammanhängande anställningstid i kommunen i direkt anslutning till avgången.

Särskild avtalspension ska beräknas på ett pensionsunderlag (genomsnittslön) enligt KAP-KLs respektive AKAP-KLs regler. Pensionsnivån avtalas i varje enskilt fall.

Hel särskild avtalspension betalas ut från och med den överenskomna avgångstidpunkten till och med månaden innan 65-årsmånaden eller den tidigare månad då intjänad pensionsrätt 1997-12-31 och/eller förmånsbestämd ålderspension börjar betalas ut från kommunen. För den som omfattas av AKAP-KL betalas hel särskild avtalspension ut som längst till den ålder som följer av 32 a § LAS (67 år förnärvarande).

Kommunen ska fortsätta att betala pensionsavgifter för avgiftsbestämd ålderspension under den tid som särskild avtalspension betalas ut. Avgiften beräknas på det pensionsunderlag som fastställts för den särskilda avtalspensionen, uppräknat med förändringen av inkomstbasbeloppet i förhållande till avgångsåret. Pensionsgrundande tid för förmånsbestämd ålderspension ska i förekommande fall fortsätta att tillgodoräknas och rätten till efterlevandepension ska bibehållas oförändrad under tid med särskild avtalspension.

Särskild avtalspension samordnas med förvärvsinkomst. Före samordning undantas dock ett belopp som per år motsvarar två prisbasbelopp.

Förvärvsinkomst över två prisbasbelopp samordnas med den procentuella andel som gäller för den avtalade pensionsnivån.

Om särskild avtalspension beviljas före 61 års ålder eller efter kortare anställningstid i kommunen än 8 år, kan andra regler för pensionsavgift och tillgodoräkning av förmånsbestämd ålderspension övervägas.

Kommunen ska inte kompensera den anställda för bortfall av avgifter till den allmänna pensionen under den tid särskild avtalspension betalas ut. Den särskilda avtalspensionen kan komma att påverka den allmänna pensionen.

Kommunen ska informera om detta.

Riktlinjer för partiell särskild avtalspension

Som ett alternativ till hel särskild avtalspension kan överenskommelse träffas om partiell särskild avtalspension. Lägsta återstående sysselsättningsgrad är 50 procent av heltid. Gränsen för lägsta sysselsättningsgrad är beslutad med hänsyn till att kommunen ska ha möjlighet att planera arbetet inom den aktuella verksamheten.

I tillämpliga delar ska riktlinjerna för hel särskild avtalspension följas i förhållande till arbetstidsminskningens omfattning.

Partiell särskild avtalspension upphör i de fall som gäller för hel särskild avtalspension med tillägg av att den även upphör om sysselsättningsgraden ändras eller om anställningen upphör. Partiell särskild avtalspension kan utbetalas som längst till den ålder som följer av 32 a § LAS(67 år förnärvarande).

Beslut om särskild avtalspension fattas i varje enskilt fall av HR-chefen med hänsyn tagen till verksamheten och kommunens ekonomi.

Kommunen kan i enskilda fall undantagsvis besluta om särskild avtalspension utan beaktande av riktlinjer för partiell särskild avtalspension. Ett sådant beslut fattas av kommunstyrelsens personalutskott efter föredragande av HR-chefen.

Pensionsförstärkning vid förtida uttag

I syfte att lösa övertalighet eller i andra särskilda fall, kan kommunen erbjuda anställda som avgår med förtida uttag av tjänstepension ett tilläggsbelopp som pensionsförstärkning till ålderspensionen. Pensionsförstärkning är ingen rättighet för anställda, utan beviljas enbart i de fall då kommunen finner det lämpligt. Beslut fattas i varje enskilt fall, av HR-chefen.

Riktlinjer för pensionsförstärkning

Pensionsförstärkning kan beviljas anställd som har fyllt 61 år och som i anslutning till pensioneringstidpunkten har minst 8 års sammanhängande anställningstid i kommunen.

Tilläggsbeloppet uppgår till 15 procent av den fasta månadslönen vid avgångstillfället, dock minst 2 000 kronor respektive högst 5 000 kronor per månad i relation till sysselsättningsgraden. Tilläggsbeloppet indexeras ej under utbetalningsperioden.

Tilläggsbeloppet betalas ut kontant varje månad från och med månaden efter avgångsmånaden till och med månaden före 65-årsdagen.

Anställningen upphör i samband med pensionsavgången och inget ytterligare tjänstepensionsintjänande sker därefter.

Lönevaxling till pension

Samtliga tillsvidareanställda har möjlighet att pensionsspara via ett överenskommet månatligt bruttolöneavdrag. Det överenskomna beloppet betalas i form av en premie till en tjänstepensionsförsäkring.

I syfte att uppnå kostnadsneutralitet tillgodoräknas den som löneväxlar ett särskilt belopp som motsvarar skillnaden mellan de sociala avgifter som skulle betalats vid kontant utbetalning, och den särskilda löneskatt som betalas på premien. Den totala premien utgörs därmed av det överenskomna bruttolöneavdraget och detta särskilda belopp.

Syftet att uppnå kostnadsneutralitet innebär också att den anställdes pensionsgrundande lön för ordinarie tjänstepension ska beräknas utan hänsyn till bruttolöneavdraget.

Lönerevisioner ska göras med den oväxlade lönen som utgångspunkt.

Det lägsta belopp som kan växlas till pension är 200 kronor per månad. Det högsta beloppet som får växlas är 20 procent av bruttolönen.

Premien betalas en gång per månad till den försäkring som den anställda valt för sin avgiftsbestämda ålderspension.

För anställd som önskar löneväxla upprättas ett individuellt avtal mellan denne och kommunen. Det avtalade beloppet kan ändras med en varselperiod om 12 månader. Avtalet kan sägas upp av den anställda eller kommunen med en ömsesidig uppsägningstid på tre månader. Om förutsättningarna för löneväxling ändras på grund av ändringar i lag eller centralt kollektivavtal, kan såväl den anställda som kommunen säga upp avtalet med omedelbar verkan.

Löneväxlingen kan påverka den anställdes allmänna pension, socialförsäkringsersättningar och ersättningar från avtalsförsäkringarna.

Kommunen har regler som i detalj beskriver förutsättningarna för löneväxling.

Pension till förvaltningschefer och motsvarande

Födda 1985 eller tidigare

I syfte att stärka kommunens möjlighet att rekrytera och behålla högre chefer i konkurrens med andra arbetsgivare, erbjuder kommunen i enlighet med bestämmelserna i KAP-KL, möjlighet till alternativ pensionslösning.

Alternativ KAP-KL

Allmänt

Alternativ KAP-KL innebär att den förmånsbestämda ålderspensionen enligt KAP-KL byts mot en premiebestämd ålderspension. Övriga pensionsförmåner inom KAP-KL behålls oförändrade eller följer kommunens pensionspolicy.

Jämfört med den ordinarie förmånsbestämda ålderspensionen innebär alternativ KAP-KL större flexibilitet och möjlighet till individuell anpassning.

Kostnadsneutralitet

Alternativ KAP-KL är kostnadsneutral för kommunen. Pensionsförmånen tryggas genom tjänstepensionsförsäkring med löpande premiebetalning. Premien för alternativ KAP-KL motsvarar den som kommunen skulle ha betalat om den förmånsbestämda ålderspensionen tryggats med försäkring.

Anställda som omfattas

Möjligheten till alternativ KAP-KL omfattar kommundirektören, samt de tjänstemän som ingår i kommunens ledningsgrupp.

Den som omfattas av erbjudandet väljer själv om han eller hon ska omfattas av alternativ KAP-KL eller istället omfattas av den ordinarie förmånsbestämda ålderspensionen enligt KAP-KL.

Istället för alternativ KAP-KL kan den anställda erbjudas övergång till AKAP-KL.

Anställd som valt att omfattas av alternativ KAP-KL/AKAP-KL kan inte återgå till ordinarie KAP-KL så länge anställningen i kommunen består. Detta gäller även tidigare anställd som i kommunen omfattats av alternativ KAP-KL och som sedan återkommer i anställning i kommunen.

Eget val

Den anställda väljer om premien ska placeras i traditionell försäkring eller fondförsäkring, samt om försäkringen ska innehålla återbetalningsskydd eller ej. Återbetalningsskydd innebär att det samlade pensionskapitalet betalas ut till de insatta förmånstagarna som en månadsvis pension om den anställda avlider. Försäkringsbolag anvisas av kommunen.

Utbetalning

Pensionen utbetalas tidigast från 55 års ålder efter överenskommelse med försäkringsbolaget.

Pensionen kan utbetalas under en begränsad tid eller i vissa fall livsvarigt. Kortaste utbetalningstid är normalt fem år.

Premieinbetalning

Premien för alternativ KAP-KL betalas löpande av kommunen till den försäkring den anställda valt.

AKAP-KL för anställd född 1985 eller tidigare

Individuell överenskommelse kan träffas om att den anställda ska omfattas av AKAP-KL istället för KAP-KL enligt de regler som anges i AKAP-KL.

Pensionsinformation till anställda

Enligt ”Riktlinjer för arbetsgivarens informationsansvar” är arbetsgivaren ansvarig för att anställda informeras om pensionsförmåner som tjänats in i anställningen.

Anställda och förtroendevalda i kommunen kan vända sig till pensionshandläggaren med pensionsfrågor.

I övrigt erbjuder kommunen information enligt nedan. De muntliga informationsinsatserna genomförs antingen i egen regi eller med hjälp av extern kompetens.

Samtliga anställda

Kommunens anställda får via kommunens pensionshandläggare varje år information om intjänade pensionsförmåner i anställningen. Pensionsinformationen är skriftlig och lämnas i form av en pensions- prognos.

Information om den avgiftsbestämda ålderspensionen fås från det försäkringsbolag den anställde valt.

Äldre anställda

Kommunen erbjuder med viss regelbundenhet muntlig och gruppvis information riktad till anställda som fyllt 60 år. Syftet är att informera om den kommande pensionen, bland annat olika möjligheter för uttag.

Vid pensionsavgång

Anställda som planerar att avgå med pension ska lämna skriftlig ansökan om detta till närmaste chef senast tre månader före planerad pensionsavgång. I god tid innan pensionsavgången informeras den anställde skriftligen via kommunens pensionsadministratör om pensionsbeloppets storlek.

För begäran om utbetalning av avgiftsbestämd ålderspension, samt information om pensionsförmånens storlek, ska den anställde vända sig till valt försäkringsbolag.

Information om löneväxling

Kommunen tillhandahåller muntlig eller skriftlig information om möjligheten att löneväxla till pensionsförsäkring.

Information om alternativ KAP-KL.

Kommunen tillhandahåller muntlig eller skriftlig information om alternativ KAP-KL riktad till dem som omfattas av erbjudandet.

Pension till förtroendevalda

Förtroendevalda på hel- och deltid

PBF Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda	OPF-KL Bestämmelser om omställningsstöd och pension för förtroendevalda
Gäller för: Förtroendevald som omfattas av pensionsbestämmelser i uppdrag före valet 2014	Gäller för: Förtroendevald som väljs första gången valet 2014 eller som tidigare inte omfattas av pensionsbestämmelser för förtroendevalda.

PBF

Kommunen har beslutat att Bestämmelser om pension och avgångsersättning för förtroendevalda (PBF) ska gälla från och med 2007-01-01.

Bestämmelserna omfattar förtroendevalda på heltid samt förtroendevald som i ett eller flera förtroendeuppdrag har en uppdragstid på minst 40 procent av heltid.

Pension och avgångsersättning ska minskas med förvärvsinkomst. Från minskning undantas dock ett belopp som per månad motsvarar 1/12 av två gånger gällande prisbasbelopp räknat på heltidsuppdrag. Vid deltidsuppdrag regleras beloppet i förhållande till arbetstiden.

I övrigt ska pension och avgångsersättning beräknas och betalas ut enligt bestämmelserna i PBF.

Fritidspolitiker

Regler för ersättning för förlorad tjänstepensionsförmån från och med 2002-07-01

Kommunens fritidspolitiker erhåller ersättning för förlorad tjänstepension. Ersättningen motsvarar 4,5 procent av den sammanlagda ersättning för förlorad arbetsinkomst som betalats ut under det aktuella året.

Ersättningen utbetalas kontant med automatik.

Regler för fritidspolitiker som bedriver egen näringsverksamhet

För fritidspolitiker som bedriver egen näringsverksamhet gäller att sådan får ersättning för faktisk pensionsförlust. Förlustens storlek ska kunna styrkas på

ett för kommunen godtagbart sätt. Ansökan om ersättning ska göras vid pensioneringstidpunkten, dock senast två år efter denna tidpunkt. Ersättningen utbetalas kontant.

OPF-KL

Kommunen har antagit OPF-KL att gälla från valet 2014. Se i matris sidan 10 vem som kan omfattas.

Omställningsstöd	Pensionsbestämmelser
Gäller för:	Gäller för:
Förtroendevald med uppdrag på heltid eller på deltid motsvarande minst 40 procent av heltid.	<ul style="list-style-type: none"> • Sjukpension och familjeskydd gäller för förtroendevald med uppdrag på heltid eller på deltid motsvarande minst 40 procent av heltid. • Avgiftsbestämd ålderspension gäller alla förtroendevalda oavsett omfattning av uppdrag.

Omställningsinsatser.

För att fastställa vad som kan rymmas inom OPF-KL § 3 Aktiva omställningsinsatser ska som förebild gälla motsvarande insatser för kommunens anställda enligt för dem gällande omställningsavtal. Någon skyldighet att upprätta handlingsplan finns inte.

Ekonomiskt omställningsstöd enl. OPF-KL § 4 samordnas även första året med undantag för ett prisbelopp.

Kommunstyrelsen har till uppgift att fastställa anvisningar för ansökan med mera, gällande finansiering av aktiva omställningsinsatser och/eller ekonomiskt omställningsstöd.

I enskilda fall där förtroendevald går från uppdrag i kommunen till uppdrag i landsting kan kommunen träffa överenskommelse med landstinget om hantering av kvalifikationstider och eventuell kostnadsfördelning.

Pensionsinformation till förtroendevalda.

Förtroendevalda ska erhålla information om vilka pensionsbestämmelser som är tillämpliga.

För OPF-KL gäller att den förtroendevalde ska erhålla årliga uppgifter om den avgiftsbestämda pensionen, pensionsgrundande inkomst och avsättning av pensionsavgift.

Förtroendevalda i kommunen kan vända sig till HR-chefen/Pensionshandläggaren med pensionsfrågor.

Tryggande av kommunens pensionsåtagande

Vara kommun tryggar sina pensionsåtaganden på följande sätt:

Avgiftsbestämd ålderspension	Tryggas sedan 1998 genom försäkring. Löpande inbetalning av premie till den försäkring som den anställde har valt.
Förmånsbestämd ålderspension	Tryggas genom försäkring. Löpande inbetalning av premie.
Pension till efterlevande	Hela pensionsbeloppet skuldförs i samband med inträffat dödsfall och tryggas genom beskattningsrätten.
Särskild avtalspension	Tryggas genom beskattningsrätten. Hela pensionsbeloppet skuldförs i samband med beviljad pension.
Intjänad pension före 1998	Tryggas genom beskattningsrätten. Redovisas som en ansvarsförbindelse inom linjen i balansräkningen
Alternativ KAP-KL för förvaltningschefer eller motsvarande	Tryggas genom försäkring. Löpande inbetalning av premie till den försäkring som den anställde har valt.
PBF (Pensionsbestämmelser för förtroendevalda)	Tryggas genom beskattningsrätten. Hela pensionsbeloppet skuldförs i samband med beviljad pension.
OPF-KL (Omställningsstöd och pensionsbestämmelser för förtroendevalda)	Tryggas genom beskattningsrätten. Intjänade pensionsavgifter skuldförs löpande.